

FISKERIDIREKTORATET

Adm enhet: Seksjon akvakulturtildeling

Saksbehandler: Elin Maria Norberg Aase

Telefon: 55 23 80 00

Var referanse: 25/11437

Deres referanse:

Dato: 09.10.2025

Klima- og miljødepartementet

Att:

Postboks 8013 Dep

0030 OSLO

Høringsinnspill - svar på forslag til endring av forurensningsloven § 3 og forurensningsforskriften

1. Innledning

Fiskeridirektoratet viser til Klima- og miljødepartementet (KLD) sin høring av 12. juni 2025 om forslag til endringer i forurensningsloven § 3 og forurensningsforskriften kapittel 21 og 22. Hensikten med forslaget er å gjennomføre Norges folkerettslige forpliktelser knyttet til regulering av marine geotiltak, og samtidig sikre en klarere og mer forutsigbar regulering av slik aktivitet. KLD ber om innspill innen 10. oktober 2025.

En sentral del av forslaget er å innføre et generelt forbud mot marine geotiltak, unntatt når tillatelse er gitt i medhold av forurensningsforskriften § 22-7, jf. § 22-6. Fiskeridirektoratet er enig med KLD i at det bør innføres et generelt forbud i norsk rett mot denne typen tiltak, da kunnskapsgrunnlaget i dag er mangelfullt og slike tiltak kan medføre utilsiktede negative konsekvenser.

Fiskeridirektoratets kommentarer gjelder de delene av forslaget som har en grenseflate mot våre forvaltningsområder, særlig forholdet til akvakulturlovens virkeområde. Fiskeridirektoratet bidrar gjerne med nærmere samarbeid om dette i etterkant av høringen.

2. Fiskeridirektoratets kommentarer

2.1 Forholdet til akvakulturlovens virkeområde

Fiskeridirektoratet forstår høringen slik at KLD mener at marine geotiltak skiller seg fra annen virksomhet i havet fordi slike tiltak har et annet formål. Det fremgår blant annet av høringsnotatet at KLD mener «at aktivitet som fiske, akvakultur, petroleumsvirksomhet, havvind, havbunnsmineraler mv., som også kan påvirke det marine miljøet, er aktiviteter som har helt andre formål enn denne typen aktiviteter, og som derfor ikke omfattes av begrepet. (...)».

Fiskeridirektoratet vil derfor presisere at akvakulturlovens virkeområde ikke er avgrenset til et bestemt formål. Akvakulturlovens saklige virkeområde fremgår av akvakulturloven § 2. Bestemmelsens første ledd slår fast at:

«Loven gjelder produksjon av akvatiske organismer (akvakultur). Med akvatiske organismer forstår vannlevende dyr og planter. Som produksjon regnes ethvert tiltak for å påvirke levende akvatiske organismers vekt, størrelse, antall, egenskaper eller kvalitet. I tvilstilfeller kan departementet i enkeltvedtak eller forskrift bestemme hva som anses som akvakultur.»

Hjemmelen til å fatte enkeltvedtak i tvilstilfeller er delegert til Fiskeridirektoratet. Nærings- og Fiskeridepartementet har myndighet til å bestemme hva som er akvakultur i forskrift.

Definisjonen av akvakultur som «produksjon av akvatiske organismer» er svært vid. Det følger av lovens forarbeider i Ot. prp. nr. 61 (2004-2005) s. 55 at:

«[a]ldgangen til å unnta aktiviteter fra loven har sin bakgrunn i at lovens virkeområde bygger på et utgangspunkt om at alle handlinger som er relevante i forhold til de miljø- og arealhensyn som loven skal ivareta, omfattes av loven. Virkeområdet til loven er formålsnøytralt. Dette innebærer at selv om en handling har et annet formål enn produksjon av akvatiske organismer, så vil den omfattes av loven i den utstrekning den er egnet til å ha produksjonsvirkninger etter lovens definisjon. Dette vil medføre at virksomhet som objektivt sett faller inn under lovens virkeområde i noen tilfeller likevel er handlinger som departementet ikke ønsker å regulere etter denne loven. Hvorvidt handlinger som defineres inn under lovens ordlyd skal unntas, beror i sin helhet på hensiktsmessighetsbetraktninger etter det skjønn som tilligger forvaltningen.»

Forarbeidsuttalelsen underbygger Fiskeridirektoratets synspunkt om at marine geotiltak i enkelte tilfeller kan anses som akvakultur.

I tabellen på side 5 i høringsnotatet er det angitt noen utvalgte teknikker som faller inn under definisjonen av marine geotiltak. Blant annet er kultivering av biomasse nevnt og beskrevet slik: «kultivering av makroalger og annen biomasse i stor skala for opptak og lagring av karbon. Biomassen kan enten prosesseres til f.eks. biodrivstoff eller fjernes fra karbonsyklusen ved å la den synke ned på havbunnen.» Fiskeridirektoratet legger til grunn at slik virksomhet vil kunne omfatte tiltak som faller innenfor akvakulturlovens virkeområde. Tildeling av tillatelser til vannlevende planter (makroalger), pigghuder og bløtdyr reguleres av forskrift 12. desember 2004 nr. 1799 om tillatelse til akvakultur av andre arter enn laks, ørret og regnbueørret. For akvakultur av vannlevende planter, blåskjell og sekkdyr i sjø, stilles det blant annet særlige krav til sikkerhetsstillelse for opprydning, jf. forskriften § 10a.

Fiskeridirektoratet bemerker at vi har mottatt henvendelse fra en aktør som hadde utviklet teknologi for karbonfangst ved hjelp av tare som skulle vokse på bøyer, som ville gå i oppløsning og synke på dyphavet. Selskapet ønsket en avklaring av om tiltaket krevde akvakulturtillatelse, jf. akvakulturloven §§ 4 til 6. Fiskeridirektoratet fattet enkeltvedtak om at tiltaket falt innenfor akvakulturlovens virkeområde, noe som utløste krav om akvakulturtillatelse for virksomheten. I vurderingen la Fiskeridirektoratet nettopp vekt på at akvakulturloven er formålsnøytral, og at også akvakultur til forsøksformål i utgangspunktet krever akvakulturtillatelse.¹

Videre fremgår det av høringsnotatet og forslaget til nye bestemmelser i forurensningsforskriften kapittel 22 at KLD mener at Miljødirektoratet bør være myndighet for

¹ Fiskeridirektoratets saksnr. 23/5698

marine geotekniske tiltak, og for dumping og plassering av materiale i områder utenfor norsk økonomisk sone.

Fiskeridirektoratet påpeker at fylkeskommunen er tildelingsmyndighet for akvakultursøknader etter akvakulturloven. Dersom en aktør ønsker å sette i gang et tiltak som er tillatelsespliktig etter akvakulturloven, må aktøren derfor søke til fylkeskommunen i det aktuelle fylket. Dersom det foreligger tvil om et tiltak skal anses som akvakultur, bør aktøren kontakte Fiskeridirektoratet for en avklaring. Etter akvakulturloven § 2 fjerde ledd har departementet også hjemmel til å bestemme i forskrift at aktiviteter helt eller delvis skal unntas fra loven.

Fiskeridirektoratet ønsker også å påpeke at tiltakene som forslaget åpner for tillatelse til, etter omstendighetene vil kunne omfattes av begrensinger etter havressurslova. Vi gjør særlig oppmerksom på havressurslova § 28 som forbyr å unødvendig etterlate redskaper og andre gjenstander i sjøen, og havressurslova § 19 a som krever tillatelse fra NFD til å sette ut organismer og levende rogn.

3. Avsluttende kommentar

Fiskeridirektoratet bemerker at definisjonen av marine geotekniske tiltak som fremgår av forslag til ny forurensningsforskrift § 22-2 første ledd bokstav g) er svært vid. Slik Fiskeridirektoratet forstår forslaget vil bestemmelsen kunne omfattende et bredt spenn av tiltak og aktiviteter, også utover det som er omtalt i dette høringssvaret. Vi legger til grunn at KLD klargjør grenseflatene overfor andre myndigheters forvaltningsområder.

Med hilsen

Jon-Erik Henriksen
divisjonsdirektør

Anne Brønsten Osland
seksjonssjef

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskreven underskrift.

Mottakerliste:

Klima- og miljødepartementet

Postboks 8013 Dep

0030

OSLO

032617

